

Alexandru Păunescu, *PALEOLITICUL ȘI MEZOLITICUL DE PE TERITORIUL MOLDOVEI CUPRINS ÎNTRE CARPAȚI ȘI SIRET. STUDIU MONOGRAFIC*, vol. I/1, Editura Satya Sai, București, 1998, 338 p, 186 hărți și figuri în text

Literatura arheologică s-a îmbogățit cu partea întâi a primului volum din seria monografică intitulată *Paleoliticul și mezoliticul pe teritoriul României*, un proiect amplu și ambițios al lui Alexandru Păunescu, renumit specialist al epocii pietrei cioplite din spațiul carpato-danubiano-pontic.

După *Sumar* (p.6) și *Abrevieri* (p.7-8), autorul pătrunde în substanța propriu-zisă a monografiei și, în capitolul I *Considerații de ordin metodologic* (p.11-14), prezintă modalitatea de concepere a lucrării și, mai ales, a modului de întocmire a repertoriilor arheologice, pe județe și provincii istorice, urmărind un algoritm precis, în care a cuprins următoarele repere: satul (sat-comună), punctul de descoperire, descrierea punctului, amplasarea geomorfologică, întinderea, observații de ordin stratigrafic, când este cazul, încadrarea culturală și cronologică, discutarea detaliată a așezărilor cercetate metodic, starea de conservare a sitului, bibliografie, locul de păstrare a materialului arheologic și cartarea descoperirilor.

În continuare, în capitolul al II-lea *Istoricul cercetărilor paleolitice din Moldova* (p. 14-21), Al. Păunescu a făcut o amplă și completă incursiune în domeniul preocupărilor arheologice, paleontologice și geologice referitoare la paleoliticul și mezoliticul spațiului est-carpatic, care au o vechime mai mare de un secol.

Capitolul al III-lea *Cadrul fizico-geografic al teritoriului Moldovei dintre Carpați și Prut* (p.22-32) reprezintă o necesară și sintetică trecere în revistă a principalelor unități geografice ale provinciei: Carpații Orientali, Subcarpații, Podișul Sucevei, Podișul Bârladului, Câmpia Moldovei și Câmpia Română, care, prin componentele lor (relief, rețea hidrografică, climat, floră și faună pleistocenă), au favorizat locuirea paleolitică și mezolitică din zonă. Ar fi fost, poate, de dorit sublinierea că în zona supusă discuției s-au făcut mai puține cercetări interdisciplinare, iar cele care există sunt destul de vechi, întreprinse potrivit unei metodologii tradiționale, autorul putând influența, de la înălțimea poziției sale științifice, realizarea unor noi investigații paleogeografice cuaternare, care să conducă la obținerea unor date detaliate, sprijinind astfel reconstituirea preistorică.

Foarte important este capitolul al IV-lea *Considerații de ordin arheologico-istoric privind evoluția culturilor paleolitice și epipaleolitice din spațiul cuprins între Carpați și Siret. Unele observații referitoare la fauna și flora cuaternară cunoscută în acest teritoriu* (p.32-79), în care autorul s-a referit la intensitatea de locuire și etapele evolutive ale culturilor paleolitice și epipaleolitice de la răsărit de Carpați, încadrând cele 119 de descoperiri pe care le cunoștea până la finele anului 1992, cuprinse într-un tabel sinoptic.

Mai apoi, în subcapitole separate, Al. Păunescu prezintă considerațiile de ordin tehnico-tipologic privind evoluția industriilor paleolitice și epipaleolitice, reunite într-un tabel cu principalele grupe de unelte, materiile prime întrebuințate pentru prelucrarea uneltelor, descoperirile de ocră roșu și hematit, unelte și armele de os, structurile de locuire, flora și, nu în ultimul rând, fauna cuaternară, reunită sintetic în opt tabele.

Partea cea mai voluminoasă a lucrării discutate este reprezentată de *Repertoriul așezărilor paleolitice, epipaleolitice și al punctelor cu faună cuaternară* (p.80-323), în care sunt prezentate, potrivit tipicului menționat mai sus, descoperirile din județele Suceava, Neamț, Bacău și Vrancea, atunci când s-a impus, autorul făcând prezentări ample, documentate și bogat ilustrate ale unor situri cercetate, cu planuri și profiluri stratigrafice și desene ale unor piese litice reprezentative.

Rezumatul (p.324-325) și lista figurilor, în limba franceză, (p.326-335), indicele punctelor și localitățile cu descoperiri paleolitice și epipaleolitice sau cu faună cuaternară (p.336), încheie o lucrare deosebit de utilă pentru înțelegerea vârstei pietrei cioplite la răsărit de Carpați, care este de dorit să fie completată, cât mai curând, cu partea a doua a acestui volum și, firește, cu celelalte tomuri ale seriei.

Dumitru D. Boghian